

Novine u jurisprudenciji Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

► Pripremila: Mirela Adžajlić-Hodžić, Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Uvod

Za ovaj broj časopisa *Pravna hronika* Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine izdvojio je četiri odluke donesene u prvoj polovini 2024. godine.

**Presuda broj 96 0 U 149455 23 UŽ –
Pravni interes vlasnika susjednog
objekta da u statusu (zainteresirane)
stranke sudjeluje u postupku
izdavanja odobrenja za građenje**

Činjenice i žalbeni navodi

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 U 149455 22 U od 1. septembra 2023. godine uvažava se tužba tužitelja, poništava se rješenje Apelacione komisije Ureda gradonačelnika Brčko distrikta BiH i predmet vraća tuženoj na ponovno odlučivanje (stav I izreke). Tom presudom odbija se kao neosnovan prijedlog tužitelja da se donese privremena mjera kojom se zabranjuje gradnja navedenog poslovnog objekta po izdatom odobrenju za građenje do okončanja tog upravnog spora, kao i upravnih sporova koji se

vode kod toga suda pod br. 96 0 U 144454 22 U i 96 0 U 146522 22 U (stav II izreke). Također se obavezuje tužena da tužitelju nadoknadi troškove upravnog spora u iznosu od 800,00 KM, u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja (stav III izreke).

Protiv prvostepene presude tužena Apelaciona komisija Ureda gradonačelnika Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: tužena) blagovremeno je izjavila žalbu čijim žalbenim navodima, u biti, pobija odluku prvostepenog suda iz stava I izreke (kojom je tužba uvažena), pa, posljedično tome, i stav III izreke (odluku o troškovima postupka).

Odluka

Prema ocjeni Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, tužena je žalbom dovela u pitanje pravilnost i zakonitost prvostepene presude. Naime, tužena u žalbi osnovano ukazuje na to da je prvostepeni sud pogrešno izveo pravni zaključak da tužitelj u postupku odlučivanja o zahtjevu za izdavanje odobrenja za građenje, u okolnostima konkretnog slučaja, ima

status „zainteresirane osobe“, čija je posljedica bila pogrešna primjena procesnog i materijalnog prava na navedenu upravnu stvar. Naime, kako to tužena pravilno ukazuje u žalbi, status (aktivne, pasivne i zainteresirane) stranke u postupku izdavanja odobrenja za građenje (upravna stvar) može imati samo ona fizička i pravna osoba o čijim pravima, obavezama ili interesima odlučuje nadležno Odjeljenje za javnu sigurnost Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Odjeljenje za javnu sigurnost), u smislu relevantnih odredaba Zakona o prostornom planiranju i građenju Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ZPPG), odnosno odredaba čl. od 94. do 109. navedenog zakona kojima je determiniran postupak za izdavanje odobrenja za građenje.

S tim u svezi, pravno rezoniranje prvostepenog suda da tužitelj, kao vlasnik susjednog stambenog objekta, u konkretnoj upravnoj stvari (u povodu odlučivanja o zahtjevu za izdavanje odobrenja za građenje) ima status zainteresirane stranke pokazuje se kao pogrešno samo zato što mu to pravo (pravo učestvovanja) pripada u postupku izdavanja lokacijskih uvjeta u kojem, prema stanju spisa predmeta, tužitelj nije sudjelovao (nije bio uključen), niti mu je to pravo na bilo koji drugi način omogućeno u tom postupku. Razlog za to je što, kako na to tuženi u žalbi pravilno ukazuje, nijedna relevantna odredba ZPPG (odredbe čl. od 94. do 109) ne predviđa odlučivanje o pravima, obavezama ili interesima bilo kog drugog sudionika osim investitora koji je podnio zahtjev za izdavanje odobrenja za građenje. Za razliku od navedenog, u postupku izdavanja lokacijskih uvjeta koji je, također, reguliran ZPPG, ali i drugim mjerodavnim odredbama (čl. od 46. do 54), zakonodavac je jasno normirao da se urbanističko-tehničkim uvjetima utvrđuju, između ostalog, i obaveze koje se moraju ispoštovati u odnosu na susjedne objekte (član 51. stav (1) tačka f) ZPPG). Pri takvom stanju stvari, ovom sudu se kao nesporno ukazuje to da tužitelj, kao vlasnik susjednog objekta, na osnovu navedene odredbe ZPPG, crpi svoj pravni interes da u statusu (zainteresirane) stranke sudjeluje (ali samo) u

postupku izdavanja lokacijskih uvjeta, ali ne i u postupku za izdavanje odobrenja za građenje, kako to tužitelj i prvostepeni sud pogrešno zaključuju. Navedeno zbog toga što postupak izdavanja lokacijskih uvjeta (u kome se prvobitno utvrđuju urbanističko-tehnički uvjeti) i postupak izdavanja odobrenja za građenje, iako regulirani istim zakonom, ne predstavljaju jednu upravnu stvar, niti funkcionalno čine jedan upravni postupak, kako to prvostepeni sud pogrešno pravno rezonira (radi se o postupcima koje provode različita upravna tijela sa različitim nadležnostima i ovlaštenjima koja nisu u međusobnom subordiniranom odnosu i u kojim se, u konačnici, odlučuje i o različitim upravnim stvarima). Tako, eventualni propust Odjeljenja za prostorno planiranje i imovinskopravne poslove Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Odjel za prostorno planiranje) da vlasniku susjednog objekta omogući da sudjeluje u postupku izdavanja lokacijskih uvjeta ne može, po automatizmu, imati negativne implikacije na postupak izdavanja odobrenja za građenje koji investitor pokreće kod Odjeljenja za javnu sigurnost zahtjevom uz koji, između ostalog, prilaže i „lokacijske uvjete koji su konačni u upravnom postupku“. Također, takav propust Odjeljenja za prostorno planiranje ne može dati vlasniku susjednog objekta stranačku legitimaciju, a time ni status (zainteresirane) stranke u postupku izdavanja odobrenja za građenje, nego eventualno može biti osnova za obnovu postupka izdavanja lokacijskih uvjeta (kako bi se vlasniku susjednog objekta dala mogućnost da ukazuje na to da urbanističko-tehnički uvjeti, koji čine sastavni dio lokacijskih uvjeta, nisu u skladu sa relevantnim materijalno-pravnim propisima utvrđene obaveze investitora u odnosu na njegov - susjedni objekat), ovisno od ishoda obnovljenog postupka izdavanja lokacijskih uvjeta (i validnosti ranije izdanih lokacijskih uvjeta) i eventualno osnove za obnovu postupka izdavanja odobrenja za građenje. Treba napomenuti da, u situaciji kada vlasniku susjednog objekta nije dana mogućnost da sudjeluje u postupku izdavanja lokacijskih uvjeta, takvo rješenje o izdavanju lokacijskih uvjeta u sebi sadrži formalni

nedostatak (formalnu nezakonitost), što još uvijek ne znači da je takvo rješenje nezakonito i sa materijalnopravnog aspekta. Naime, za takvu odluku (da su izdani lokacijski uvjeti suprotni ZPPG ili drugom materijalnom propisu) nužno je provesti postupak obnove postupka, ili postupak u povodu drugog vanrednog pravnog lijeka u kome će se takva (suštinska) nezakonitost i utvrditi.

Slijedeći navedeno, žalbu tuženog je trebalo uvažiti i pobijanu presudu u st. I i III izreke preinačiti tako da se tužba tužitelja odbije kao neosnovana.

Rješenje broj 96 0 Mal 155210 24 Gž – Troškovi postupka osiguravajućeg društva

Činjenice i žalbeni navodi

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 Mal 155210 23 Mal od 15. februara 2024. godine (u daljem tekstu: prvostepena presuda) tužena je obavezana da tužitelju „Brčko gas osiguranju“ d.d. Brčko na ime duga za isplaćenu materijalnu štetu trećem licu isplati iznos od 2.037,20 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 24. jula 2021. godine, kao dana poziva na plaćanje, pa do konačne isplate, sve u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude (stav I). Također, tužena je obavezana da tužitelju „Brčko gas osiguranju“ d.d. Brčko naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 200,00 KM, u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude.

Protiv odluke o troškovima parničnog postupka, sadržane u stavu II izreke prvostepene presude, tužitelj „Brčko gas osiguranje“ d.d. Brčko (u daljem tekstu: tužitelj) je izjavio žalbu. Istaknutim žalbenim navodima tužitelj je naveo da to pravo ostvaruje pravilnom primjenom odredbe člana 5. Zakona o djelatnosti osiguranja, i to u skladu sa advokatskim tarifama, te da, u slučaju da advokatske tarife nisu ujednačene, društvo za osiguranje obračunava i potražuje iznos koji predstavlja aritmetički prosjek dviju

tarifa, tarife Advokatske komore Federacije Bosne i Hercegovine i tarife Advokatske komore Republike Srpske.

Odluka

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je ocijenio da se žalbom neosnovano ukazuje na to da je prvostepeni sud pogrešno tumačio i primijenio odredbu člana 5. Zakona o djelatnosti osiguranja u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon o djelatnosti osiguranja) kada je zaključio da tužitelju ne pripadaju troškovi za pristup na pripremno ročište i glavnu raspravu. Razlog za to je što troškove parničnog postupka čine izdaci učinjeni u toku postupka, kao i izdaci učinjeni povodom postupka (član 117. stav (1) Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ZPP)). Pojam parničnih troškova je širok i on obuhvata izdatke za sudske takse na tužbu, presudu, pravne lijekove i druge parnične radnje (u skladu sa Zakonom o sudskim taksama), troškove za izvođenje dokaza (vještačenje, dolazak svjedoka), naknadu troškova i nagradu punomoćniku, dnevnice i putne troškove, izdatke za prevođenje i ovjeravanje isprava i slično, što sve predstavlja troškove nastale tokom postupka. Osim navedenog, zakonodavac je jasno, imperativnom normom, odredio i ko ostvaruje pravo na troškove parničnog postupka tako da je stavom (2) člana 117. ZPP propisao da parnični troškovi obuhvataju i nagradu za rad advokata i drugih lica kojima zakon priznaje pravo na nagradu.

Tumačeći odredbu člana 5. Zakona o djelatnosti osiguranja, taj sud je zaključio da je zakonodavac društvu za osiguranje u postupcima za naknadu štete pred sudovima u Distriktu priznao pravo na naknadu troškova postupka u skladu sa advokatskim tarifama. Ocjenjujući sadržaj te odredbe u vezi sa odredbom čl. 117. stav (2) i 121. stav (1) ZPP, i ovo vijeće je usvojilo stajalište da, iako je osnovno pravilo da stranka ostvaruje sve troškove parničnog postupka u okviru parnice u kojoj su nastali, to pravo neće moći potpuno ostvariti u konkretnom slučaju tako

da ostvari i pravo na nagradu na ime zastupanja osiguravajućeg društva od osobe koja je njegov uposlenik. Razlog za to je što osiguravajuće društvo, kao privredni subjekt koji je stranka u postupku, za potrebe zastupanja i poduzimanja parničnih radnji pred nadležnim sudom nije anagažiralo kvalifikovanog advokata koji bi imao pravo na naknadu advokatskih troškova sukladno Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad advokata.

Stoga, pravilnim pravnim rezonovanjem taj sud je zaključio da je odluka prvostepenog suda sadržana u izreci stava II prvostepene presude pravilna zbog toga što ZPP ne priznaje pravo na nagradu stranci za njen vlastiti trud u parnici. Za razliku od toga, punomoćnik koji obavlja parnične radnje u ime i za račun tužitelja/tuženog, a obavlja samostalnu advokatsku djelatnost i posjeduje advokatsku kancelariju takvo pravo ostvaruje. To znači da u konkretnom slučaju zaposleniku tužitelja koji je zastupao tužitelja, pa tako i pristupao na pripremno ročište i ročište za glavnu raspravu ne pripada pravo na nagradu na ime zastupanja na pripremnom ročištu i ročištu za glavnu raspravu, nego da, kako je to pravilno utvrdio i prvostepeni sud, pravo na stvarne troškove kao što su troškovi uplaćenih taksi, vještačenja, troškovi za pristup svjedoka i slično pripada tužitelju. Slijedeći navedeno, žalbu tužitelja valjalo je odbiti i potvrditi odluku o troškovima postupka sadržanu u stavu II izreke prvostepene presude.

**Rješenje broj 96 0 V 122567 24
Gž 2 – Utvrđivanje naknade za
izgublenu dobit na ime plodova za
izvlaštene sadnice voća u postupku
eksproprijacije nekretnina**

Činjenice i žalbeni navodi

Rješenjem Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 V 122567 24 Gž 2 od 30. oktobra 2023. godine određena je novčana naknada ranijem vlasniku eksproprijisanih nekretnina u ukupnom iznosu

od 15.243,60 KM, i to za zemljište koje je predmet eksproprijacije u iznosu od 11.010,00 KM, te za voćne zasade šljive na tom zemljištu u iznosu od 4.233,60 KM, koja treba da se isplati u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti rješenja sa zakonskom zateznom kamatom počev od 30. oktobra 2023. godine, kao dana donošenja rješenja, pa do konačne isplate. Također, predlagač je obavezan da protivniku predlagača isplati iznos od 2.595,40 KM na ime troškova vanparničnog postupka u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti ovog rješenja.

Protiv prvostepenog rješenja žalbu je blagovremeno izjavio predlagač Brčko distrikt Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: predlagač) zbog povrede odredaba postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava. Također, predlagač je predložio da Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine žalbu predlagača usvoji i preinači rješenje Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine tako što će naknadu za eksproprijisane nekretnine i voćne zasade protivniku predlagača odrediti prema procjeni Direkcije za finansije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Žalbu je blagovremeno izjavio i protivnik predlagača (u daljem tekstu: protivnik predlagača) zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava sa prijedlogom da drugostepeni sud žalbu uvaži, prvostepeno rješenje ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje, ili žalbu uvaži i prvostepenu presudu preinači.

Odluka

Izjavljenim žalbama predlagač i protivnik predlagača nisu doveli u pitanje pravilnost i zakonitost odlučivanja prvostepenog suda.

Kada je u pitanju naknada za voćne zasade, Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je usvojio stav da se oštećenom za izvlaštene sadnice voća dosuđuje naknada u vidu novčanog ekvivalenta za izgublenu dobit

na ime plodova koje bi taj voćni zasad davao u budućnosti, ali samo za onoliko godina koliko je potrebno da se podigne ta vrsta voćnog stabla i da se razvije do stadija davanja plodova u vrijeme kada je izvlašteno. Pri tome taj sud je ocijenio kao nepravilan zahtjev protivnika predlagača da mu se naknada ima odrediti za dobit od „uroda šljive za deset godina“ (onoliko godina koliko ostaje za davanje prinosa od momenta izvlaštenja). Razlog za to je što se naknada određuje tako da se raniji vlasnik dovede u isto stanje, a s obzirom na to da su mu stabla izuzeta u 15. godini starosti, u fazi punog plodonošenja, on se mora dovesti u tu fazu, fazu punog plodonošenja, što je sedma godina u kojoj stablo ima punu prinostnu snagu. Do tog perioda (do sedme godine) pripada mu naknada za puno plodonošenje prve tri godine (s obzirom na to da stablo tada ne daje rod), te za preostale tri godine 60% od maksimalnog prinosa ocjenjujući da stablo od četvrte do sedme godine starosti daje 40% od maksimalnog prinosa.

Naime, i za ovaj sud je neupitna obaveza da se u postupcima eksproprijacije mora uspostaviti ravnoteža između javnog interesa, u konkretnom slučaju Distrikta Brčko, sa jedne strane, i zaštite imovinskih prava vlasnika, sa druge strane. Međutim, pravno rezonovanje protivnika predlagača do kog dolazi uporedbom potpune i nepotpune eksproprijacije je nepravilno, pri čemu izvodi pogrešan zaključak da takav vid obračuna dolazi u obzir i da je pravičan pri nepotpunoj eksproprijaciji, jer se vlasniku ne izvlaštuje nekretnina na kojoj su zasađena stabla. Protivnik predlagača zaboravlja da se u slučajevima potpune eksproprijacije naknada utvrđuje kako za eksproprijisanu nekretninu, tako i za stabla voćnih zasada upravo sa namjerom da se ranijem vlasniku omogući da obezbijedi druge nekretnine istog kvaliteta radi eventualnog uzgoja novih sadnica voća, čime se u cijelosti ostvaruje načelo sadržano u odredbi člana 190. Zakona o obligacionim odnosima. Zbog navedenih razloga, kao nepravilno se ocjenjuje i pravno rezonovanje protivnika predlagača da se, u situaciji kada se ranijem vlasniku ne dodjeljuje drugo zemljište kao vid naknade, naknada

ima odrediti do kraja vijeka eksploatacije tog voćnog zasada, pri čemu taj sud primjećuje da protivnik predlagača nije tražio drugu nekretninu u zamjenu. Ukoliko bi se ranijem vlasniku dosuđivala naknada za preostali broj godina eksploatacije, vlasnik bi bio u višestruko pogodnijem položaju u odnosu na predlagača s obzirom na to da bi u jednom momentu, u isto vrijeme, nakon izvršene sadnje, ostvarivao dobit od punog maksimalnog prinosa stabala i novčanu naknadu kao ekvivalent za maksimalni prinost od sadnica voća, što narušava princip potpune naknade. Pošto nisu ostvareni žalbeni razlozi i navodi kojima predlagač i protivnik predlagača pobijaju prvostepeno rješenje, a ni razlozi na koje taj sud pazi po službenoj dužnosti, žalbe je valjalo odbiti kao neosnovane i potvrditi prvostepeno rješenje.

**Rješenje broj 96 0 Pr 159936 24
Pžp - Prekršaj iz člana 10. Zakona
o javnom redu i miru Brčko
distrikta Bosne i Hercegovine**

Činjenice i žalbeni navodi

Rješenjem Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 Pr 159936 23 Pr od 13. februara 2024. godine okrivljeni Z.B. proglašen je odgovornim da je radnjama opisanim u izreci navedenog rješenja počinio prekršaj iz člana 10, koji je kažnjiv prema istom članu Zakona o javnom redu i miru Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon o javnom redu i miru). Primjenom navedenog zakonskog propisa i čl. 11. i 12. Zakona o prekršajima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon o prekršajima) sud mu je izrekao novčanu kaznu u iznosu od 100,00 KM.

Protiv navedenog rješenja žalbu je podnio branilac okrivljenog koji je, između ostalog, naveo da je odredbom člana 3. tačka b) Zakona o javnom redu i miru propisano šta se podrazumijeva pod javnim mjestom, te da iz tih odredaba jasno proizlazi da Internet- platforme i društvene mreže nisu definirane kao javno mjesto. U žalbi je, također, navedeno da, i kada

bi bile tako definirane, postavlja se pitanje da li to u ovoj situaciji sprečava slobodu izražavanja i da li ulazi u domen pravne regulacije klevete.

Odluka

U pogledu istaknutih žalbenih navoda branioca okrivljenog, u svojoj odluci Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine napominje da je odredbom člana 10. Zakona o javnom redu i miru propisano da ko iznosi ili prenosi lažne vijesti, glasine ili tvrdnje kojima se može izazvati uznemirenje građana, ili ugroziti javni red i mir biće kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 100,00 do 500,00 KM. Naime, okrivljeni je počinio prekršaj tako što je na svom Facebook profilu iznio više lažnih vijesti i glasina u smislu da se u pojedinim naseljima u Brčkom, u blizini jedne osnovne škole, nalaze muško i žensko lice koji fotografišu učenike i tako se pripremaju da otmu djecu, te da je na taj način izazvao uznemirenost građana i time ostvario obilježje prekršaja iz člana 10. Zakona o javnom redu i miru.

U konkretnoj situaciji odlučna činjenica jeste da je okrivljeni prouzrokovao uznemirenost velikog broja građana i roditelja tako što je širio vijest koja ne odgovara istini, zbog koje su se roditelji zabrinuli za sigurnost svoje djece, te su tih dana morali biti na oprezu i dovoziti i odvoziti svoju djecu iz navedene škole, pa je, u skladu s tim, okrivljeni osnovano proglašen odgovornim za navedeni prekršaj. S tim u vezi,

taj sud je smatrao da je prvostepeni sud pravilno primijenio materijalni propis bez obzira na navode branioca okrivljenog kojima je isticao da Internet-platforme i društvene mreže nisu definirane u zakonu kao javno mjesto. Imajući u vidu da su vijesti i glasine bile lažne, da je objava okrivljenog bila lažna, javna i dostupna svima, ne samo prijateljima okrivljenog na društvenoj mreži Facebook, te da je kao takva uznemirila veliki broj građana, sud je zaključio da je to bilo dovoljno da bi se ostvarilo obilježje prekršaja iz člana 10. Zakona o javnom redu i miru.

U vezi sa žalbenim navodom o slobodi izražavanja, prema odredbi člana 10. stav (1) Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, svako ima pravo na slobodu izražavanja koja se odnosi ne samo na informacije ili ideje koje su prihvaćene, ili koje se ne smatraju uvredljivim, ili koje ne izazivaju nikakvu reakciju nego se odnosi i na one koje izazivaju uznemirenost. Tako se u stavu (2) istog člana navodi da ostvarivanje tih sloboda obuhvata i dužnost i odgovornost, da ono može biti podvrgnuto formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom koji su u demokratskom društvu nužni. Prema tome, ta sloboda nije apsolutna i ona može biti ograničena okolnostima i uvjetima, navedenim u članu 10. stav (2) Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, pod kojim se javna vlast može miješati u uživanje prava na slobodu izražavanja.